

2. Dossier Statistico Immigrazione Caritas Migrantes 1997. – Roma : Anterem, 1997. – 351 p.
3. Di Liegro L. Il pianeta immigrazione: dal conflitto alla solidarietà / Di Liegro L., Pittau F. – Roma : Edizione Dheoniane, 1990. – 502 p.
4. Api-Colf. La nostra storia [Risorsa elettronica]. – Modalità di accesso : URL: <http://www.api-colf.it>.
5. Baobab. Comunità immigrate a Roma [Risorsa elettronica]. – Modalità di accesso : URL: <http://www.baobabroma.org>.
6. Conoscere per accogliere. Scheda progetto per l'impegno di volontari in servizio civile in Italia [Risorsa elettronica]. – Modalità di accesso : URL: <http://www.caritasroma.it/wp-content/uploads/2013/06/CONOSCERE-PER-ACCOGLIERE.pdf>.
7. Celio Azzurro, quell'asilo molto speciale raccontato da Edoardo Winspeare [Risorsa elettronica]. – Modalità di accesso : URL: http://roma.corriere.it/notizie/arte_e_cultura/10_aprile_30/winspeare-celio-azzurro-deleo-1602937053609.shtml.
8. Il movimento tra noi [Risorsa elettronica]. – Modalità di accesso : URL: <http://www.movimentotranoi.it/chi-siamo/il-movimento>.
9. Immigrazione e salute un diritto di carta? [Risorsa elettronica]. – Modalità di accesso : URL: <http://www.caritasroma.it/wp-content/uploads/2010/09/salute-di-carta-1996.pdf>.
10. I centri che fanno riferimento all'Area immigrati [Risorsa elettronica]. – Modalità di accesso : URL: <http://www.caritasroma.it/attivita/nel-territorio/immigrati>.
11. Immigrati a Roma e provincia. Luoghi di incontro e di preghiera [Risorsa elettronica]. – Modalità di accesso : URL: <http://www.caritasroma.it/wp-content/uploads/2014/01/scheda-guida-2014.pdf>.
12. La tutela della salute degli immigrati nelle politiche locali [Risorsa elettronica]. – Modalità di accesso : URL: <http://www.caritasroma.it/2010/09/la-tudela-della-salute-degli-immigrati-nelle-politiche-locali>.
13. Progetto per le Case accoglienza madri-bambini [Risorsa elettronica]. – Modalità di accesso : URL: <http://www.caritasroma.it/cosa-puoi-fare/fai-una-donazione/progetti-di-solidarieta/la-casa-esiste-gia>.
14. Pronto intervento minori via Menafro [Risorsa elettronica]. – Modalità di accesso : URL: <http://www.caritasroma.it/cosa-puoi-fare/fai-una-donazione/progetti-di-solidarieta/centri-di-pronto-intervento-minori-della-caritas-roma-di-via-venafro>.
15. Solidarietà: Piccolo Mondo, a scuola di integrazione [Risorsa elettronica]. – Modalità di accesso : URL: <http://www.romasette.it/modules/news/article.php?storyid=5525>.
16. Ultim'ora: Santa Giacinta, cittadella della solidarietà [Risorsa elettronica]. – Modalità di access : URL: <http://www.romasette.it/modules/news/article.php?storyid=3080&keywords=anto>.

Статья посвящена социальной деятельности католических институтов среди иммигрантов в итальянской столице в начале 80-х годов XX в., когда значительно возрос поток иммигрантов в страну, и в наши дни. Рассматривается история создания специальных организаций для опеки над мигрантами и методология их работы.

Ключевые слова: иммиграция, социальная деятельность, опека, Католическая церковь, Рим, “Каритас”.

The article is devoted to the social activities of Catholic institutions among immigrants in the Italian capital since the beginning of the 80's of the 20th century when significantly increased flow of immigrants to the country to this day. Consider the history of special institutions for the care of migrants and their work methodology.

Keywords: immigration, social activities, care, Catholic Church, Rome, “Caritas”.

УДК 801.81: 94(47+57) “1941/1945”

ББК ТЗ (4 Укр) 624.5,01

Ольга Мазурок

ЗЛОЧИННА ДІЯЛЬНІСТЬ РАДЯНСЬКИХ ПАРТИЗАНІВ У ПЕРІОД НІМЕЦЬКОЇ ОКУПАЦІЇ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ЖІНОК ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ

Розглянуто проблему злочинної діяльності партизанських з'єднань у Західній Україні в період передислокації стосовно жіночої частини населення. Проведено аналіз факторів впливу, причин та особливостей ставлення радянських партизанів до населення Західної України загалом та жінок зокрема. За архівними матеріалами розкрито характер злочинної діяльності по відношенню до жіночої частини населення. Визначено причини агресивного ставлення радянських партизанів до населення західних областей України.

Ключові слова: українська жінка, Друга світова війна, партизани, мародерство, розбій, сексуальні злочини, окупація.

Сьогодні проблеми впливу воєнних дій та окупації на різні групи населення дедалі активніше висвітлюються в науковій періодиці. Проте багато питань, які досі ще не мають відповідей, потребують глибокого й деталізованого аналізу, а їх широкий спектр зумовлює виокремлення та вивчення певних аспектів та особливостей, що в перспективі допоможе скласти цілісну картину історичних подій. Лише порівняно недавно дослідники України почали вивчати архівні матеріали, які за часів СРСР були закриті для широкого доступу науковців. Їх аналіз свідчить про зовсім іншу соціальну ситуацію в Україні періоду Другої світової війни, причому кардинально відмінну від тієї, яка ще донедавна вважалася офіційно правильною, а подекуди такою й вважається. Якщо партизанський рух, діяльність ОУН і УПА, а також соціальні, економічні, політичні події зазначеного періоду зараз активно досліджуються й дебатовуються в наукових колах та соціумі, то діяльність партизанських загонів та її вплив на становище української жінки періоду Другої світової війни практично не були досліджені.

Як бачимо, цей напрям наукових розвідок є актуальним для історичної науки не тільки України, а й світу загалом.

Аналіз наукових публікацій із зазначених проблем свідчить про побіжне й досить спорадичне їх вирішення [3; 4]. Тобто в цих та інших працях аналіз впливів партизанських загонів на життя жінок як окремої групи населення не проводився, а розглядався у контексті діяльності партизанів. Першими, хто торкнувся даного питання, були науковці української діаспори [1; 2]. Проте в ті часи (1950–1960 рр.) вони були позбавлені доступу до архівних фондів в Україні, тож їхні дослідження ґрунтуються переважно на спогадах очевидців.

Очевидно, що діяльність радянських партизанів періоду Другої світової війни та їх злочини проти цивільного населення, зокрема жінок, потребує системного й комплексного дослідження із залученням досі невідомих широкому загалу архівних матеріалів та документів.

Зважаючи на викладене, **метою** нашого дослідження є аналіз злочинної діяльності радянських партизанів у період німецької окупації та її вплив на становище жінок Західної України.

Вивчення життя окремих груп населення дозволяє виокремити діяльність різних воєнних сил та їх вплив на жіночу частину суспільства на окупованих територіях.

Життя жінок на Західній Україні в період окупації позначилося широким спектром зовнішніх політичних, воєнних та ідеологічних факторів, що вплинули на побудову їхніх стратегій виживання та морально-психологічного стану. Саме тому для виявлення детальних характеристик становища жінок на західноукраїнських окупованих територіях слід розглянути побудову відносин та політики всіх воюючих сторін щодо простого населення у складі лише жінок чи в процесі виділення їх як окремої групи.

Реалії окупації, співпраця з ОУН та УПА, партизанськими загонами становили невід'ємну частину дійсності, до якої жінкам доводилося пристосовуватися задля збереження власного життя та забезпечення родин засобами до виживання, а також реалізації себе як особистості, висвітлення своїх політичних переконань і прагнень. Незважаючи на всі складнощі війни й окупації, жінки Західної України були активними учасниками підпільних організацій, брали участь у воєнних діях, працювали у медичних службах.

Тому, очевидно, що жінки нерідко були суб'єктами або учасниками описуваних подій і сповна зазнали поневірянь і злочинних дій з боку ворожих сил. Тим більше, що в силу своїх психологічних та фізіологічних особливостей вони в багатьох випадках ставали жертвами протиправної діяльності з боку чоловіків, які внаслідок атрофії свідомості, під впливом агресивної ідеології та під тиском воєнних реалій становили

для жінки реальну загрозу. Аналіз та переосмислення архівних матеріалів з використанням сучасних наукових поглядів дозволяє глибоко критично розглядати діяльність практично всіх організацій щодо жінки, хоч би який характер ця діяльність не носила.

Особливу увагу варто приділити діяльності партизанських загонів на території Західної України та їх впливу на жіночу частину населення. Упродовж тривалого часу діяльність радянського підпілля, зважаючи на жорстку ідеологічну політику СРСР, розглядалась однобічно, будь-які компрометуючі відомості всіляко приховувалися. Згідно з радянськими джерелами, партизанський рух був покликаний на боротьбу з ворогом та захист місцевого населення, що підтримувало всі дії партизанських загонів, які допомагали простому населенню, віддаючи частину здобутих трофеїв, за рахунок яких і відбувалося забезпечення провіантом самих загонів. Тож про жодні грабунки, мародерство, терор проти населення, про згвалтування жінок не могло бути й мови. Тривалий час була відсутня можливість роботи з досить великим масивом документів. Дослідники спиралися переважно на оцінки, які містилися в опублікованих доповідях та наказах Верховного Головнокомандуючого Й. Сталіна. Більш детальний аналіз партизанських загонів розпочався з 60-х років ХХ століття, проте вони теж мали високий ступінь ідеологічного впливу і цензури. Праці орієнтувалися на возвеличення народної боротьби, висвітлення організації та проведення вдалих диверсійних операцій, за основу бралися (або творилися) лише героїчні й позитивні образи партизанів як визволителів. Інформація, що стосувалася будь-яких порушень у партизанських загонах, не оприлюднювалася.

Спроби критичного аналізу партизанської діяльності були зроблені лише на сучасному етапі розвитку науки. Сьогодні гендерні історичні студії набувають особливого значення. Тому важливо виокремлювати впливи будь-яких процесів на жіночі долі, й негативних у тому числі. Діяльність партизанських формувань на українських землях та їх впливи, а також взаємовідносини з жіночою частиною суспільства, їх репресивну, злочинну діяльність проти цієї незахищеної суспільної когорти необхідно розглядати для побудови повного розуміння становища жінки на окупованих територіях.

Діяльність партизан, безумовно, варто розглядати як один із факторів, що впливав на повсякдення жінки в умовах воєнної дійсності, формував необхідність взаємодії чи навпаки, уникнення співпраці з окремими політичними та військовими силами, та ставав основоположним у прийнятті рішень і формуванні симпатій.

Основою для вивчення впливів партизанів на жіночу частину населення становлять архівні документи. Зокрема, відомості про дії партизан проти місцевого населення, включаючи жінок на Західній Україні, вміщують документальні матеріали ОУН та УПА. Стимуляцією до детального висвітлення діяльності партизан з боку підпільників було намагання вивчити всі сторони їхнього життя й у подальшому використовувати здобуту інформацію для захисту та ведення більш вдалої боротьби і пропаганди, покращення роботи агентури. Варто звернути увагу й на матеріали та документи партизанів, як доповідні записки, так і протоколи допитів дезертирів, що також містять інформацію про злочинні дії. Слід зважити на високий ступінь достовірності свідчень учасників партизанського руху, адже в СРСР за надання хибних свідчень та інформації жорстоко карали. Об'єктивну оцінку подій дають також свідчення очевидців. Самі жінки довго замовчували злочинні дії проти них, адже боялись осуду суспільства. З іншого боку, наштотувалися на нерозуміння або й зневажливість із боку влади [18, арк.147].

Основні джерела з вивчення даного питання стосуються періоду активної діяльності партизанів на Західній Україні, яка підтримувалася рішеннями радянської влади про передислокування на захід України загонів з Білорусії, Росії та Північно-Східної України, що відбулося у 1942-1943 роках. Неконтрольована злочинна діяльність партизан проти місцевого населення, включаючи жінок, тривала до приходу на західноукраїнські землі радянської влади, яка запровадила більш систематизовані форми терору.

Прямо чи опосередковано процеси, що відбувалися на окупованих територіях, впливали на життя слабкої статі. Варто зазначити, що модель поведінки партизанів у різних регіонах щодо населення різнилася, особливо відмінною вона була на території Західної України. Однією з причин жорстокого поводження партизан на цих територіях було несприйняття радянської влади місцевим населенням. Таке налаштування породжувало примус до послуху методами терору. Жінка страждала від неправомірної поведінки так само, як інше населення, а подекуди навіть більше. У силу статевого статусу вони були особливо вразливими, адже війна несла за собою низьку моральність окремих її суб'єктів, а подекуди цілих угруповань [2, с.244–247].

Важливо зрозуміти причини особливо жорстокого ставлення до населення, включно з жінками, на територіях Західної України. Прихід радянських партизанів не сприймався населенням позитивно. Адже для простого люду партизани були прототипом радянської влади, окупацію якої тут згадували винятково негативно. Згідно з цим самі партизани ставилися до цих територій як до неблагоннадійних. Населення підпадало під підозри в колабораціонізмі, а також у підтримці ОУН та УПА, а це особливо жорстоко каралося партизанами. Про особливе ставлення радянської влади до населення цих територій свідчить і той факт, що до 1939 року командування проводило активну боротьбу проти сексуального та інших видів насилля з боку партизан над населенням, яке проживало на радянських територіях України, і карали подібні дії навіть розстрілами [11, арк.109]. Натомість на Західній Україні подібні дії набули широкого, масового характеру. Мала значний вплив на поведінку чоловіків, що входили до партизанських загонів, і сексуальна революція, яка відбулася в СРСР (20-ті роки ХХ ст.) і позначилася на населенні країни. Вплив мало також і пропаговане державою агресивне ставлення до релігії [4, с.67].

Розбійницька діяльність партизанів на Західній Україні набула значних розмахів. Самі керівники партизанського руху на місцях не контролювали своїх підлеглих, боячись від них розправи, або ж підтримували подібні дії. Так, 1944 року в Горохівському районі Волинської області, проводячи операції по селах, партизани гвалтували жінок. Свідком одного з таких випадків став старшина-лейтенант. Після заборони так чинити, партизани, погрожуючи йому пістолетом, і далі продовжували безчинствувати [5, арк.59]. Незадоволення нижчими ланками військових з боку командування відоме з радіограм самих партизанів. Засвідчується низька ефективність воєнних операцій та тенденції до зростання мародерства, неконтрольовані розстріли, а також грабування населення [8, арк.151–152]. Окрім розбою існували й випадки спрямування партизанів керівниками на злочинну діяльність.

Поводження партизан з місцевим населенням на Західній Україні, більшу частину якого становили жінки, виражалося в постійних погромах, грабежах і розбоях, існують і численні свідчення про гвалтування та катування жінок. Як приклад, опис ОУН становища на Поліссі за 1943 рік. У ньому засвідчено, що населення постійно грабувалося, тероризувалося, а партизани доволі часто були в нетверезому стані й гвалтували жінок [7, арк.1].

Одним із найпоширеніших злочинів партизанів проти місцевого населення був грабiж. Жінки лишалися без хатнього начиння, посуду, продуктів харчування. Без сумніву, що господині подібні дії переживали важко. Окрім їжі, партизани-розбійники відбирали й одяг, взуття, білизну, що в умовах окупації було дефіцитним. Жіночий одяг не був винятком. Відбирали вбрання переважно для жінок, що жили спільно з партизанами, і це явище набуло поширення ще до приходу партизанів на західноукраїнські землі [16, арк.159]. А жіноцтво, яке перебувало в лавах партизан, не гребувало нагодою отримати обнови.

Мали місце випадки, коли грабiж чинили особисто жінки, що перебували в складі партизанських з'єднань. Виконуючи роботу кухарок та живучи в статусі дружин,

нерідко одружених партизан, вони мали захист із боку чоловіків. Жінки намагалися збагатитися при грабунках партизан, поповнивши власні трофейні гардероби речами місцевих жительок. Про це йдеться в доповідних записках партизанів, у яких також містяться переліки відібраних прикрас, одягу та білизни. Грабували й чоловіки-партизани [9, арк.149–151]. Кожен намагався приховати щось для дружини чи доньки, які чекають удома. Окремі речі самі командири примушували збирати для своїх дружин. Так, “польовій дружині” А.Федорова – Уляни Макагон – рядові приносили цілі валізи одягу, білизни та взуття, і все це було відібране в простих жінок [17, арк.88].

Згадки про грабунки містяться й у партизанських зверненнях. Зокрема, у скарзі партизанів згадується випадок про розграбовування майна і жіночого одягу, яке вони фактично без потреби відбирали в населення. На запитання про причини такої поведінки, партизан, до якого зверталися, повідомив, що збирається відвезти його дружині або ж використати для обміну [15, арк.69–71]. Відібране майно можна було виміняти на спиртні напої чи особисті речі.

Звичайно, що жінки намагалися вберегти бодай частину цінного від партизанів. Ці спроби майже завжди закінчувалися невдачею, адже при спротиві поведінка грабіжників набувала ще більш жорстокого характеру. Зокрема, трошилися меблі, посуд, продукти, що не віддавали партизанам, такі відбиралися або ж демонстративно розсипалися по підлозі [10, арк.42].

У спогадах жительки села Стара Рафалівка Рівненської області є згадки про грабунки населення, під час яких партизани не зважали на вік чи стать. У самої оповідачки було відібрано останній верхній одяг, що був перешитий з пальта покійної матері [1, с.187].

Зрозуміло, що подібні дії впливали не лише на рівень життя, що значно погіршувався після подібних “визволителів”, а й на морально-психологічний стан жінок. Для жительок Західної України у воєнний час пограбування спричиняли великі проблеми та завдавали значних збитків. Саме на жіночі плечі лягав тягар через відсутність найнеобхіднішого, адже вони перебирали на себе функції годувальниць в умовах відсутності чоловіків, що знаходилися на фронті чи в підпіллі.

Проти населення, що не віддавало власне майно, застосовувалися примус та залякування із застосуванням зброї. Доволі часто жінки фактично залишалися без одягу, взуття та навіть білизни після подібних грабунків. Зрозуміло, що дії партизан пригнічували жінок, але водночас ставали стимулом до активних дій по допомозі підпільникам, а подекуди – навіть співпраці з окупаційною владою. Такі дії були пошуком захисних механізмів від партизанів, які, через злочинні дії проти населення, отримували вкрай негативну оцінку в очах жінок Західної України. Траплялися випадки надання інформації німцям про розташування партизанських з’єднань, за що партизани проводили розправи не лише над окремими особами, а й над усіма членами їх сімей, і нерідко в ході розправ страждала жіноча частина родини [12, арк.6].

Часто жінки потерпали в ході каральних операцій проти українських націоналістів. Політика стосовно підпільників була жорстокою, і при обвинуваченні чоловіків під підозру підпадали їхні сім’ї, а також усі близькі люди. Відомості, які містяться в документах, не вирізняються розлогими описами, тому в деяких фактах розправ над націоналістами та їх сім’ями більш глибоке розуміння дають свідчення очевидців. Цінною є інформація, яку надала жителька Луцька Р. Сидорчук (1924 року народження), яка під час окупації перебувала в Рафалівці. Жінка свідчить: “Тоді і по цій причині вони звершили дику розправу над сім’єю Пасевичів. Старшого Пасевича забили відразу. Потім на очах у матері погвалтували старшу доньку Лізу. І всіх постріляли. В матір під кінець всадили три кулі. Та доля розпорядилась так, що мати вижила...” [1].

Свідчення жінки вказують на повторюваність жорстоких розправ з різними сім’ями в цьому населеному пункті: “Всіх Паламарчуків... поставили на коліна і роз-

стріляли. З Надією розправились особливо жорстоко, її погвалтували, викручували руки, знущалися... Клаву теж, перш ніж забити, погвалтували» [1]. Розправи над жінками, що якимось чином були зв'язані з націоналістичним підпіллям, здійснювалися з надзвичайною жорстокістю. Частіше за все вбивства супроводжувалися згвалтуваннями. За таких умов жінки перебували в стані постійного страху та тиску.

Злочини сексуального характеру та знущання над жінками мали місце й тоді, коли вони не мали зв'язків з ОУН-УПА чи окупантами. Численні документи підпільників і самих партизанів дають підстави стверджувати, що подібні злочинні дії серед партизанів набули неконтрольованих форм і масового характеру [19]. Каталізатором цього було надмірне вживання алкоголю. Документи свідчать про розгнuzдану п'ятику серед членів партизанських загонів. Є свідчення про вчинення злочинів під впливом алкоголю: «Іншим їх заняттям є «Давай горілку, сало». Коли дістануть горілки, п'ють до втрати глузду. Кидають зброю, стріляють в хаті, валяються на землі. Загрожуючи револьвером, масово гвалтують жінок. До згвалтованих жінок стають «у чергу». Йдуть по 10–20 чоловіків до однієї погвалтованої жінки. Є масові випадки, що в одному селі згвалтовано від 20 до 50 жінок. Потім починають грабувати населення – їжу, вбрання і взуття. Під час грабунку більше всього шукають горілку, сало і годинники». Особливо жахливими є відомості про масові згвалтування жінок Західної України: «У селі Дубовці під Тернополем було згвалтовано жінку у віці 40–45 років партизанами Гардановим, Панасюком, Мезенцевим, ком. загону Бубновим та іншими» [14].

Про особливо жорстоке поводження доводять звіти підпільників за 1944 рік на Тернопільщині. Зокрема, тут йдеться про випадки масового та групового згвалтування жінок [6, арк.23].

Поведінка партизанів була далекою від адекватної, особливо у випадках непокори жінок або ж незадоволення власних бажань [13, арк.69–71]. Причому жорстоким діям партизанів фактично неможливо було протистояти, адже чоловіків не було поряд, а ті, що намагалися виступити на захист жінки чи дівчини, ризикували життям. Так, за свідченнями одного з оунівців, жорстоко було побито батька чотирнадцятирічної дівчини, який заступився за неї при спробі згвалтування [5, арк.51].

Як бачимо, жахлива моральна атмосфера й насильство засвідчені як у документах підпільників, так і в донесеннях самих «червоних». Зокрема, у доповідній записці народному комісару ГБ УССР С. Савченку (про поведінку партизанів з'єднання ім. Бурд'юнного) стверджується про постійний грабіж, мародерство і насильство над жінками, здійснюване партизанами. Наприклад, у селі Голибіси Шумського р-ну Волинської області старшина Мезенцев у п'яному стані побив прядкою двох дівчат, вимагаючи від них згоди на інтимний зв'язок [14].

При розбоях партизан населення доволі часто намагалося рятуватися втечею. У багатьох випадках такі спроби не мали успіху. Є свідчення гвалтувань жінок, які не змогли покинути місцевостей, куди саме прямували партизани [16, арк.58].

Отже, аналіз низки різних за походженням документів показав, що злочинна діяльність партизанських загонів проти жінок була досить поширена на Західній Україні. Відомості про злочини партизанів містяться як у звітах та донесеннях як самих партизанів, так і українських націоналістів. Це достеменно підтверджує факти злочинної діяльності серед окремих партизанських з'єднань проти населення включно з жінками. Зважаючи на архівні матеріали, можна стверджувати, що від грабунків, домагань та гвалтувань страждало багато жінок фактично по всій території Західної України, а їхній вік становив від 14 до 65 років.

Агресія радянських партизан до місцевого населення була викликана насамперед несприйняттям жителями Західної України радянської влади, співпраця їх з ОУН та УПА (особиста чи членів сім'ї), певні прояви колабораціонізму, а також моральним рівнем й ідеологічними стереотипами багатьох членів партизанських загонів.

Проблема злочинної діяльності радянських партизанів проти населення Західної України, зокрема жінок, тільки вивчається. Тому є значні перспективи подальших досліджень, зокрема щодо поширеності й масовості цього негативного явища, його проявів в окремих регіонах, соціальні причини й наслідки.

1. Боярчук П. Трагедія містечка Стара Рафалівка у роки Великої Вітчизняної війни [Електронний ресурс] / П. Боярчук. – Режим доступу : http://volodymirec.lib.rv.ua/silskiPSHB/st_rafalivka/spogadu/Spogadi%20%20Ганни%20Сидорук.docx
2. Волинь і Полісся: УПА та запілля. 1943–1944 : Документи і матеріали / упоряд. О. Вовк, І. Павленко // Літопис УПА. Нова серія. Т. 2. – К. ; Торонто : Літопис УПА, 1999. – 724 с.
3. Гогун А. Красные партизаны Украины 1941–1944 гг. / А. Гогун, А. Кентий. – К. : Укр. издат. “Союз”, 2006. – 437 с.
4. Курганов І. Женщины и коммунизм / І. Курганов. – Нью-Йорк, 1968. – 157 с.
5. Центральний державний архів вищих органів влади і управління України (ЦДАВО України), ф. 3833, оп. 1, спр. 129, арк. 51.
6. ЦДАВО України, ф. 3833, оп. 1, спр. 157, арк. 23.
7. Там само, спр. 116, арк. 1.
8. Курганов І. Женщины и коммунизм / І. Курганов // ЦДАГО України, ф. 62, оп. 1, спр. 1306 а, арк. 151–152.
9. Центральний державний архів громадських об'єднань України (ЦДАГО України), ф. 62, оп. 1, спр. 40, арк. 149–151.
10. ЦДАГО України, ф. 64, оп. 1, спр. 22, арк. 42.
11. Там само, спр. 59, арк. 34.
12. Там само, спр. 74, арк. 6.
13. Там само, ф. 62, оп. 1, спр. 295, арк. 69–71.
14. Там само, ф. 77, оп. 1, спр. 3, арк. 109.
15. Там само, ф. 62, оп. 1, спр. 295, арк. 69–71.
16. Там само, ф. 64, оп. 1, спр. 59, арк. 58.
17. Там само, спр. 59, арк. 88.
18. ЦДАВО України, ф. 97, оп. 1, спр. 1, арк. 147.
19. ЦДАГО України, ф. 3833, оп. 1, спр. 129, арк. 59.

Рассмотрена проблема преступной деятельности партизанских соединений на Западной Украине в период передислокации по отношению к женской части населения. Проведен анализ факторов влияния, причин и особенностей отношения советских партизан к населению Западной Украины вообще и женщин в частности. По данным архивных материалов раскрыт характер преступной деятельности по отношению к женской части населения. Определены причины агрессивного отношения советских партизан к населению западных областей Украины.

Ключевые слова: украинская женщина, Вторая мировая война, партизаны, мародерство, разбой, сексуальные преступления, оккупация.

We studied the problem of criminal activity guerrillas in Western Ukraine, in the period of relocation, in relation to the female population. We analyzed the influence of factors, causes, and especially the attitude of the Soviet partisans to the population of Western Ukraine and the women in particular. According to archival materials shows the character of the criminal activity in relation to the female population. The reasons aggressive attitude of Soviet partisans to the population of the western regions of Ukraine.

Keywords: Ukrainian woman, World War II, partisans, looting, robbery, sex crimes, occupation.